

”שִׁמְעוּ נָא בְּנֵי לְוִי” – וְכִי הִשְׁתַּתְּפוּ שַׁבַּת לְוִי בְּמַרְדֵּן נֶגַד מֹשֶׁה!?

3. לדבריו היה צ"ל: רב להם לבני לוי?
ובפרט אומרו להם: "ובקשתם גם כהונה"
– היכן בקשו בני לוי 'כהונה'!?

השינויים במדרש תנחומא קרח פרק ו
(ו) רב לכם בני לוי ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי, יש לך אדם שמדבר עם יוסף ואומר לשמעון שמע נא...? - יש אומרים שהיה מבקש ממנו שיחזור בו ואמר לפניו דברים רכים כיון שראה שלא שמע לו

אמר: עד שלא ישתתפו אחרים [= לא משבטים אחרים אלא משבט לוי] עמו התחיל מזרז בהן שמעו נא בני לוי, הקטן הוא הכבוד שבידכם שנאמר המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל חזר על קרח ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי, שהיה [=קרח] גדול שבשבט, ונעשו אחיו טפל לו...

4. מנין לתנחומא ש'בני לוי' השתתפו במרד?! – ומהו הלשון 'היה מזרז בהן'? הרי בא להניאם ולא להניעים?...

ולפלא שרש"י איננו מתייחס כלל לשאלה זו – או שמא כבר התייחס לזה במקום אחר?

במדבר פרק טז פסוק א
(א) וַיִּקַּח קֶרַח בֶּן יִצְחָק בֶּן קֵהֶת בֶּן לְוִי וְדָתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאֹזָן בֶּן פְּלֹת בְּנֵי רְאוּבֵן: (ב) וַיִּקְמוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי

הרמב"ן

וחלילה שהיו בשבט משרתי אלהינו מאתים וחמשים קרואים ונשיאים בני מרי מבעטים ברבם ובגדול שבטם ומלינים על ה' ואילו היו מן השבט ההוא בלבד, לא היו כל מטות ישראל מתלוננים ממחרת לאמר אתם המיתם את עם ה' (להלן יז ו), כי לא מת להם מת, רק משבט משה ואהרן וגם באות המטה ראייה, כי המחלוקת מכל שבטי ישראל היא והכתוב פירש ואנשים מבני ישראל (פסוק ב), להגיד כי היו מכל השבטים לא מן השנים הנזכרים בלבד

וביאורו של הרמב"ן:

אבל טעם רב לכם בני לוי, בעבור כי קרח היה מפתה לכל השבטים כי לכבודם רוצה להחזיר העבודה לבכוריהם [=היינו, בכורי כל השבטים] כאשר אמר (פסוק ג) כי כל העדה כולם קדושים,

ומשה בחכמתו גילה מצפון לבו לכל העם כי הוא על כהונתו צועק, ואמר שדי לו בכבוד שבטו, רב לכם בני לוי וחזר ואמר שמעו נא בני לוי, לקרח גדולם,

וזה טעם ויאמר משה אל קרח (פסוק ח), אבל כולל דבריו עם בני לוי, כי דברי משה בחכמתו פיוס לו ולכל השבט שלא ימשך אדם מהם [=משבט לוי] אחריו:

ספר במדבר פרק טז

(ח) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קֶרַח שִׁמְעוּ נָא בְּנֵי לְוִי: (ט) הַמֶּעַט מִכֶּם כִּי הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֵדַת יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעִבַד אֶת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַן יְדֹוד וְלַעֲמֹד לְפָנֵי הָעֵדָה לְשִׁרְתָּם: (י) וַיִּקְרַב אֶתְךָ וְאֶת כָּל אַחֶיךָ בְּנֵי לְוִי אֶתְךָ וּבִקְשִׁיתֶם גַּם כְּהֹנָה:

רש"י

(ח) ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי – התחיל לדבר עמו דברים רכים כיון שראהו קשה עורף אמר עד שלא ישתתפו שאר השבטים ויאכזרו עמו אדבר גם אל כולם התחיל לזרז בהם: שמעו נא בני לוי:

וצריך להבין:

1. אם רצה לדבר 'אל כולם' ופנייתו היא ל'שאר השבטים' היה לו לומר: 'שמעו נא בני ישראל'?

2. ובכלל למי כוונתו 'בני לוי'? שהרי לא הוזכרו משבט לוי רק קרח בלבד ואילו שלשת-שותפיו היו משבט ראובן ומאתיים וחמישים היו 'מבני ישראל' מכל שאר שבטים, א"כ מהו 'בני לוי'?

יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם נְשִׂאֵי עֲדָה קְרָאִי
מוֹעֵד אֲנִשִּׁי שָׁם:

רש"י

ויקה קרח – ... ל"ח ויקח קרח משך ראשי
סנהדראות שבהם דברים כמו שנה' (במדבר כ)
קח את אהרן (הושע יד) קחו עמכם דברים:

ודתן ואבירם – ... מה עשה עמך וכן ר"נ
ראשי סנהדראות רובן משבט ראובן שכינו
[= של קרח] והם אליהו בן שדיאור ותביריו ...

וצריך להבין:

5. מנא ליה לרש"י שכל ה-250 היו 'ראשי סנהדראות'? שמא היו נשיאי שבטים' או סתם 'רבנים חשובים' או 'שרי אלפים' ו'שרי מאה'?
6. מי הם 'חביריו' של אליצור בן שדיאור?
7. ובעיקר יוקשה: מנין לו לרש"י ש'רובן [של 250 איש] היו משבט ראובן' [בעוד בפסוק מוזכרים רק שלשה שהם 'בני ראובן']? ולפי דעת רש"י מדוע אליהם לא פנה משה לאמר: "שמעו נא בני ראובן"??

כיצד 'ארגן' קרח את כל הגדולים?
רש"י הניח שהסיבה שקרח גייס 250 איש, לא בגלל 'מספרם המרשים' [ביחס לשישים ריבוא] – אלא כדי לקבל 'תמיכה-הלכתית' למאבקו מ'פוסקי-הלכה'!...

לשם זה ארגן תחילה את ה'נשיאים', באמצעות 'שכינו' אליצור בן שדיאור וחביריו [ה'נשיאים'] – וכל נשיא דאג לגייס 'ראשי סנהדראות' של השבט שלו...

לפי"ז יומתק מה ראה הכתוב לפרסם 'מספרם המדוייק' – למאי נפק"מ?....

חזקוני על במדבר פרק טז פסוק ב
ואנשים מבני ישראל - חמשים ומאתים, לקח לו מכל שבט כ"ג חוץ משבטו של לוי שמהם התרעומת [= הרי סנהדרין שלהם 'נוגעת בדבר' ואינה נותנת לו תמיכה הלכתית] כדי שיהא מכל שבט סנהדרי קטנה [=המונה 23 שופטים כפול 11] בין כולם עם און בן פלת ודתן ואבירם מאתיים וחמשים ושלשה...

ומי היו 'ראשי הסנהדראות' בעם ישראל?

ספר דברים פרק יז
(ט) וּבָאתָ אֶל הַפְּהִינִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט
אֲשֶׁר יִהְיֶה בְיָמֵים הָהֵם.. וְשִׁמְרַתְּ לַעֲשׂוֹת
כָּכָל אֲשֶׁר יִצְוֶוךָ:

ספר דברים פרק לג

(ח) וּלְלוֹי אָמַר... (י) יִזְרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב
וְתוֹרַתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יְשִׁימוּ קְטוֹרֶה בְּאֶפְךָ
וְכָלִיל עַל מִזְבְּחֶךָ:

רשב"ם על במדבר פרק טז פסוק ב
(ב) קראי מועד - קוראים ושולחים בשבילים ליום המועד הקבוע למשפט בין איש לאיש:

הוא אומר, שמתוך 250 איש, היו מעורבים גם 'נשיאי-השבטים' חביריו של 'אליצור בן שדיאור', אבל רוב רובם היו 'פוסקי הלכה' משבט לוי!

וא"ת [כשאלת הרמב"ן]: ההיו שבט משרתי אלקינו בני מרי מבעטים ברבם ובגדול שבטם?!...! התשובה:

כדפירש"י על במדבר פרק טז פסוק א
אמר קרח אחי אבא ארבעה היו שנה' ובני קהת וגו' עמם הבכור נטלו שני בניו גדולה אחד מלך ואחד כהן גדול מי ראוי ליטול את הסנה' [= על פי ההלכה!] לא אני שאני בן ילד שגורא שני לעמרים! והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.

חשבו שמינויי-משה היו נוגדים את ההלכה!

ואף שבוודאי ידעו 'ראשי הסנהדראות' ש'שכינה מדברת מתוך גרונו של משה', עד שאפילו קרח עצמו אמר: "כולם שמעו בסיני אנכי ה' אלקיך", ושם הרי ראו כולם את 'הסמכות' של משה לשליח השם למסור כל דברי התורה!

על כרחנו לומר, שקרח הצליח לשתול בהם 'השקפה-מוטעית' שסמכותו הבלתי מעורערת של משה, היא רק בקשר לתרי"ג מצוות הנצחיות, אבל בעניינים שאינם 'מצוות' באופן ישיר, אלא 'מינויים פוליטיים', יתכן ש'דברים' אלו אתה בודאן מלבדך...! [משה אמת – לא רק – תורתו אמת]

”שמעו נא בני לוי”

פנייה ל'ראשי הסנהדראות'

כשראה משה שה'שופטים' [בני לוי] אינם יריאים מהתראותיו [בסמכם על 'בטחונן המדומה' של קרח].

החליט לדבר אליהם רכות ו'לזרזם' להכריז על פרישתם מה'מרד' [בהבנה ש'רב לכם בני לוי' – ואינכם צריכים לבקש כהונה עבור קרח] – כדי שלא יגררו ה'שופטים' אחריהם את 'שאר השבטים'

האמנם היו 'רובן משבט ראובן'?

ומ"ש רש"י: וכנס ר"נ לחקי סנהדראות לובן משבט ראובן שכנינו והס חלילור בן קדילור וחזכירו וכיוצא בו...

לולי דמיסתפינא הווא אמינא שהוא 'שיבוש', שהרי כמה וכמה ממפרשי רש"י כתבו על דברי רש"י: 'עד שלא ישתתפו עמו שאר השבטים', שזה ט"ס! ונימוקם: שהרי הוא פונה אליהם בתור 'בני לוי'

משמע דפשיטא להו ש'ראשי הסנהדראות' לא היה רובן משבט ראובן ואף שהיו בהם כמה 'ראובנים' גם כן, אבל שמם הכולל הוא 'בני לוי'! כיון שאין טעם למה יטעה הבחור הזעזער לשנות 'שאר השבטי' ל'שאר השבטים' [היפך המפורש בקרא]

ומאידך, התיבות 'רובן משבט ראובן', שזוהו היפך משמעות דקרא, וגם מנין ששבט

ראובן השתלט על רוב המשרות של 'ראשי סנהדראות'? לא 'בני ישכר יודעי בינה לעיתים' ולא שבט לוי 'יורו משפטיד' רק שבט ראובן ממנו 'רובן' אתמהו!

ואולי הגירסא הנכונה ברש"י:
[כָּרַח] [מנהיגם] משבט ראובן'

סופו של קרח

190 דברים פרק יא

(ב) וידעתם היום כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו... (1) ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם ואת בתיהם ואת אהליהם ואת כל היקום אשר ברגליהם בקרב כל ישראל: (2) כי עיניכם הראת את כל מעשה ידוד הגדל אשר עשה:

ולמה השמיט את בליעת קרח עצמו?

190 במדבר פרק טז

(כו) וידבר אל העדה לאמר סודו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה ואל תגעו בכל אשר להם פן תספו בכל חטאתם: (כז) ויעלו מעל משבן קרח דתן ואבירם מסביב ודתן ואבירם יצאו נצבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם:

.... (לב) ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר ל – קרח ואת כל הרכוש:

(לג) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותבס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל: (לד) וכל ישראל אשר סביבתיהם נסו לקלם כי אמרו פן תבלענו הארץ: (לה) ואש יצאה מאת ידוד ותאכל את החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת:

משה מזכירם מה שראו במו עיניהם

דתן ואבירם שיצאו פתח אהליהם ומשפחתם, ראו כל ישראל כיצד הם נבלעים אבל 'כל האדם אשר ל-קרח', היו ספונים באהליהם ולא ראו מי נבלע...

וקרח עצמו היכן היה? מקרא מפורש:

190 במדבר פרק טז

(יז) וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני ידוד איש מחתתו חמשים ומאתים מחתת ואתה [קרח] ואהרן איש מחתתו: (יח) ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם אש וישימו עליהם קטרת ויעמדו פתח אהל מועד ומשה ואהרן:

הרי שלא היה כלל ב'מקום הבליעה'

ולא ראו בליעתו

וגם לדיעה שגם הוא מן הבלועים היה

רש"י סנהדרין דף קי/א

מן הבלועים ומן הסרופין היה – שנסרפה נשמתו וגוף קיים, ואחר כך נתגלגל עד מקום הבלועין ונבלע, דכתיב בפרשת פנחס ותבלע אותם ואת קרח עמם,

אבל 'כל ישראל נסו לקולם'

ולא ראו התגלגלותו לשם

